

UKHAD

ULUSLARARASI KARADENİZ HAVZASI
HALKBİLİMİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

2

HAZİRAN 2015

ISSN: 2149-3227

**ULUSLARARASI
KARADENİZ HAVZASI HALK BİLİMİ ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ**

Üç Ayda Bir Yayınlanan Uluslararası Hakemli Dergi
INTERNATIONAL JOURNAL OF BLACK SEA BASIN FOLKLORE STUDIES
International Refereed Academic Journal Published Quarterly
*МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ФОЛЬКЛОРИЧЕСКИХ
ИССЛЕДОВАНИЙ ПРИ ЧЕРНОМОРЬЕ*
**Рецензируемый Научный Журнал, Выходящий Раз в Три
Месяца**

Yaz/Summer/ ЛеТо- 2015 Yıl/Year/Год - 1 Sayı/Volume/Число - 2 ISSN: 2149-3227

SAHİBİ / OWNER / УЧРЕДИТЕЛЬ

Kültür Bilimleri Akademisi Şti. adına
Başak ŞAHİNBAŞ ÜÇÜNCÜ

EDİTÖR / EDITOR / ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ

KOORDİNATÖR / COORDINATOR / ДИРЕКТОР

Uzm. Turgay KABAK

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD / РЕДКОЛЛЕГИЯ

Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ-Prof. Dr. Mehmet AÇA-Prof. Dr. Ali AKAR-Prof. Dr. B. Atsız GÖKDAĞ-Prof.
Dr. İsmail GÖRKEM-Prof. Dr. İsmail DOĞAN-Dr. Ülkü KARA DÜZGÜN-Dr. Enver UZUN

REDAKSİYON / REDACTION / РЕДАКЦИЯ

Arş. Gör. Berk YILMAZ-Uzm. Aşlar MELİKOĞLU-Uzm. Mevlüt KAYA

HALKLA İLİŞKİLER / PUBLIC RELATIONS / СВЯЗИ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ

Arş. Gör. Berk YILMAZ

YABANCI DİL EDİTÖRLERİ / FOREIGN LANGUAGE EDITORS / СОВЕТНИКИ ПО ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Dr. Badegül CAN EMİR-Dr. Tuncer YILMAZ-Öğr. Gör. Edip ÖNCÜ

Yazışma Adresi / Correspondance Adress / Адрес Издательства

Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ / Uzm. Turgay KABAK
Karadeniz Teknik Üniversitesi Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / Trabzon / TÜRKİYE
Tel: (0 462) 377 2521
email: ukhaddergi@gmail.com

Abone Bedeli / Subscription Price / Стоимость подписки

Yurt İçi / Interior / для граждан Турции: 60 TL

Yurt Dışı / Abroad / для граждан других стран: 50 \$

Başak ŞAHİNBAŞ-ÜÇÜNCÜ adına

Vakıfbank Trabzon KTÜ Şubesi: TR050001500158007303255855

Posta Çeki: 12267296 (Abone olanların abonekultur@gmail.com adresine adres bilgilerini ve de-
kontlarını göndermeleri gerekmektedir)

Basım / Press / Типография

Eser Ofset Matbaacılık, Tel: 0462 321 53 38, TRABZON

HAKEMLER VE YAYIN DANIŞMANLARI
REFEREES AND ADVISORY EDITORS / РЕЦЕНЗЕНТЫ И КОНСУЛЬТАНТЫ ИЗДАНИЯ

Prof. Dr. Mehmet AÇA (Balıkesir Üniversitesi/ TÜRKİYE)
Prof. Dr. Ali AKAR (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi /TÜRKİYE)
Prof. Dr. Erdoğan ALTINKAYNAK (Ardahan Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Işıl ALTUN (Kocaeli Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Giuli ALASANIÁ (Tiflis Devlet Üniversitesi / GÜRCİSTAN)
Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ (Kırıkkale Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. A. Mevhibe COŞAR (Karadeniz Teknik Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Ali ÇELİK (Karadeniz Teknik Üniversitesi /TÜRKİYE)
Prof. Dr. Muharrem GASIMLI (Bakü Devlet Üniversitesi/AZERBAJCAN)
Prof. Dr. Saadettin Yağmur GÖMEÇ (Ankara Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. İsmail GÖRKEM (Erciyes Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Şakir İBRAYEV (Türk Akademisi/KAZAKİSTAN)
Prof. Dr. Yuriy İSAYEV (Çuvaş Devlet İnsani Bilimler Enstitüsü/RUSYA)
Prof. Dr. Nanuli KAÇARAVA (Düzce Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Sergei KARPOV (Moskova Molonsov Devlet Üniversitesi/RUSYA)
Prof. Dr. Mihail MAXİM (Bükreş Üniversitesi/ROMANYA)
Prof. Dr. F. Gülay MİRZAOĞLU (Hacettepe Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. İrfan MORİNA (Priştine Üniversitesi/MAKEDONYA)
Prof. Dr. İsa ÖZKAN (Gazi Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Naci ÖNAL (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TÜRKİYE)
Prof. Dr. Tatyana PETROVA (Çuvaş Devlet Pedagoji Üniversitesi/RUSYA)
Prof. Dr. Rüstem ŞÜKÜROV (Moskova Molonsov Devlet Üniversitesi/RUSYA)
Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi / TÜRKİYE)
Doç. Dr. Metin ARIKAN (Ege Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Mustafa AKSOY (Marmara Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Eyüp AKMAN (Kastamonu Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Mehmet EROL (Kilis 7 Aralık Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Nazım ELMAS (Giresun Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Nazmiye ELMAS (Başkent Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU (Atatürk Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Yalçın SARIKAYA (Giresun Üniversitesi/TÜRKİYE)
Doç. Dr. Mete TAŞLIOVA (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi /TÜRKİYE)
Dr. Mustafa AÇA (Karadeniz Teknik Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Berna AYAZ (Bülent Ecevit Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Ülkü KARA DÜZGÜN (Giresun Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Şerife Seher EROL (Bartın Üniversitesi/ TÜRKİYE)
Dr. Berna FİLDİŞ (Bartın Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Bahadır GÜNEŞ (Karadeniz Teknik Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Musa ÖKSÜZ (Giresun Üniversitesi/TÜRKİYE)
Dr. Mehmet Ali YOLCU (Nevşehir Üniversitesi/TÜRKİYE)

TEMSİLCİLİKLER/REPRESENTATIVES/ПРЕДСТАВИТЕЛИ

Prof. Dr. İsmail DOĞAN / Ordu
Doç. Dr. Bekir ŞİŞMAN / Samsun
Doç. Dr. Eyüp AKMAN / Kastamonu
Dr. Şerife Seher EROL / Bartın
Dr. Musa ÖKSÜZ / Giresun
Dr. Berna AYAZ / Zonguldak
Dr. Sedat BAHADIR / Artvin
Dr. Oğuz ERDOĞAN / Rize
Dr. Serdar UĞURLU / Bolu
Dr. Recep TEK / Karabük
Selçuk Kürşad KOCA / Sakarya
Okt. Talat ÜLKER / Gümüşhane
Ülkü ÖNAL / Ankara

EDİTÖR'den

Merhaba;

Uluslararası Karadeniz Havzası Halk Bilimi Araştırmaları Dergisinin ikinci sayısı ile siz değerli okuyucularımızın huzurundayız. Bu sayımızda Doğu Karadeniz Bölgesinin kültürel mirasını maddi ve manevi kadroları ile ele aldık. Çok farklı disiplinlerden meslektaşlarımız katkı sundular. Katkıları için değerli bilim insanlarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Doğu Karadeniz Bölgesi kültürel ve doğal mirası, bilinçsiz politikalar ve ilgisizlik yüzünden ne yazık ki lâıyk olduğu biçimde, korunup ülkemizin ve insanlığın istifadesine sunulamamaktadır. Sürdürülebilir bir kalkınma ve temiz bir çevre, günümüz uygarlık bilincinin en önemli ilkesidir. Yeşil yol ve madencilik uygulamaları ile Doğu Karadeniz Bölgesi tekrar gündeme geldi. İnsan nefsi ve hamakati çoğu kere yerin üstündeki zenginliklerin değerini ve önemini anlamayıp doğayı bilinçsizce tahrip ederek kendinin ve insanlığın kuyusunu kazmaktadır. İnsan odaklı çevreye ve doğaya duyarlı bir kalkınma ve üretim politikası pek ala mümkündür. Bu dengeyi sağlamak için bilimsel aklın ve yaklaşımın esas alınması gerekir. Bu amaçla yapılması gerekenleri "Doğu Karadeniz Kültür Envanteri" projesinde etraflıca ele aldık. Bölgenin kültürel mirasının bütünlüklü olarak bir proje çerçevesinde ele alınması son derece önemlidir. Bu duyarlılığı maalesef sivil ve resmi inisiyatiflerden bugüne kadar göremedik. Bu anlamda "topa nasıl ve neresinden vurulur" a odaklı yerel bölge basını ve sivil toplumu inisiyatif alması yol göstermesi, aydınlatması gerekir.

Kültürel mirasın UNESCO doğal ve kültürel miras listelerine kaydedilmesi kalıcı olarak korunmaları ve yasal güvenceye kavuşmaları açısından son derece önemli. Bugüne kadar Türkiye bu konuda maalesef somut olmayan kültürel miras konusuna odaklandı. Oysa ki Türk kültür ve medeniyeti sadece sözlü kültür ve etnografyadan ibaret olmayıp kültürün bütün kadrolarında dünya mirası sayılabilecek ürün ve değerler üretmiştir. Bu mirasın da dünyaca tanınıp bilinmesi son derece önemlidir.

Sorduğunuzda herkes "kültürü seviyor", "kültür hastası!" lâkin uygulamaya baktığınızda yüz ağartacak tek bir numune uygulamayı dahi göremiyoruz. Taşla kaplanan parklar, tahrip edilen kültürel doku, soba boyası ile boyanan tarihi eserler, tarihi mimaride pvc kapılar, muhafazakâr olduğunu iddia eden cemiyette tarihi caminin duvarında peynirli fırını, hep bu "kültür hastalığının" belirtileri. Konuyla ilgili tüm tarafları, sağduyu ile hareket etmeye, bu konuda dünyada yapılmış nitelikli uygulamalara bakmaya davet ediyorum. Zira yapılacak yanlışın telafisi mümkün değildir. Dikkat ve rikkatle hareket etmek durumundayız. Doğu Karadeniz bölgesinin doğal ve kültürel mirası bu özeni fazlasıyla hak ediyor.

Dergimiz bir kültür elçisi olarak bölgenin/havzanın kültürel mirasının bilimsel anlamda incelenmesi ve tanıtılması amacını gütmektedir. Bu anlamda siz değerli kültür elçilerinin, dostlarının, sivil toplumun farkındalığına ve katkılarına muhtaçtır. Çok cüzi desteklerinizin bir kar topu gibi büyüyerek anlamlı bir esere dönüşmesini sağlamak sizlerin elindedir.

Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Prof. Dr. Kemal ÜÇÜNCÜ
Editör

İÇİNDEKİLER

DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ KÜLTÜR ENVANTERİ VE DOĞAL VE KÜLTÜREL MİRAS LİSTESİNİN HAZIRLANMASININ ÖNEMİ

[The Cultural Inventory Of The Eastern Black Sea Region And The
Importance Of Preparing The Natural And Cultural

Heritage List Of The Region]

Kemal ÜÇÜNCÜ

1

DOĞU KARADENİZ KÖY EVLERİNDE AŞHANE MEKÂNI ÜZERİNE NOTLAR

[Notes on Space Aşhane theEastern Black SeaVillageHouses]

Mustafa Reşat SÜMERKAN

10

GELENEKSEL KONUTUN ÇAĞDAŞ YORUMU:

TRABZON ORTAMAHALLE EVLERİ VE ATAKENT SİTESİ

[Traditional Houses's Contemporary İnterpretation: Trabzon Ortamahalle
Housesand Atakent Site]

Rabia KÖSE DOĞAN / Bahaattin KÜÇÜK

27

HİDROELEKTRİK SANTRALLERİN ÇEVRESEL ETKİLERİ: DOĞANKENT (GİRESUN) İLÇESİ ASLANCIK BARAJI ÖRNEĞİ

[Environmentalİmpacts of HydroelectricPowerPlants: Aslancik Dam
andHydroelectricPowerPlant in Dogankent (Giresun) District]

Işık SEZEN / Emine PATAN

41

GÜNÜMÜZDE KARADENİZ BÖLGESİNDE AHŞAP TEKNE YAPIMCILIĞI

[WoodenBoatBuilding in Black SeaCoast in OurDays]

Mahmut DAVULCU

53

TRABZON'DA BULUNAN SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ'NİN TURİZM AMAÇLI KONAKLAMA BİNALARI OLARAK KULLANIMI

[Examples of Civil ArchitectureIn Trabzon of Touristic Accommodation
Buildings in Use]

İlknur YÜKSEL

91

MACERA VE SIRADIŞI TURİZM ANLAYIŞINA ÖNERİ BİR ALAN:

DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ SOĞANLI DAĞLARI

[A SuggestiveAreaFor Adventure And Extreme TourismUnderstanding;
Soğanlı Mountain İn EasternBlacksea]

Işık SEZEN / Sevgi YILMAZ

122

ARTVİN İLİNİN MEVCUT TURİZM POTANSİYELİ VE NİŞ PAZARLAMANIN UYGULANABİLİRLİĞİ

[TheCurrentTourismPotential of Artvin Provinceand
Implementation of Niche Marketing]

Ceyhun AKYOL

144

BORÇKA DEVİSKEL YAYLALARINDA HALK OYUNLARI GELENEĞİ
[In Borçka Deviskel Folk Tradition]
İdris Ersan KÜÇÜK
173

GİRESUN KIRSALINDAKİ BAZI YER ADLARININ TARİHİ VE KÜLTÜREL KÖKENLERİ
[Historical and Cultural Roots of Some Place Names Giresun Rural]
Mevlüt KAYA
181

TRABZON/KÖPRÜBAŞI İLÇESİNDE EKOLOJİK OYUNCAK YAPIMI
[Ecological Construction of Toy in Trabzon/ Koprubası]
Fatma YILDIRMIŞ
238

TRABZON BAHÇECİK ÖRNEĞİNDE KENTSEL DÖNÜŞÜM PROJESİ
VE DEĞİŞEN KENT ÇEHRESİ
[In The Case Of Trabzon Bahçecik Urban Transformation Project and
Changing Silhouette of The City]
Nihan CANBAKAL ATAĞLU
Veysel ATASOY
258

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARINDA ÖNEMLİ BİR KAYNAK: BARTIN GAZETESİ
[An Important Resources in Research of The Turkish Folklore:
The Newspaper of Bartın]
Kübra YILDIZ
271

ŞİİRDEN HAYVAN BENZETMECESİNE BAĞLI KÖY SEVİRLİK OYUNUNA “KARAKUŞ”
[Transformation From Poetry To Village Plays According To Animal Imitations “Karakuş”]
Alp Eren DEMİRKAYA
287

TRABZON FOLKLORUNDA DEĞİŞMEYEN RİTÜELLERDEN KINA GECESİ
[Henna Night, One Of The Unchanged Rituals Of Trabzon Culture]
Enver UZUN
299

TÜRK HALKBİLİMİNİN OBJESİ OLARAK OYUN
[Play as Objects of Turkish Folklore]
Kamil Veli NERİMANOĞLU
308

Derlemeler
ARTVİN’DEN DERLENMİŞ MANİLER
Ülkü ÖNAL
329

Çeviriler
ÖZEL BİR YARATIM BİÇİMİ OLARAK FOLKLOR
Roman Jakobson ve Petr Bogatyrev
Çeviren: Tuncer YILMAZ
350

**TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARINDA ÖNEMLİ BİR KAYNAK:
BARTIN GAZETESİ**
**An Important Resources in Research of The Turkish Folklore:
The Newspaper of Bartın**

Kübra YILDIZ*

ÖZET

Toplumların yazılı ve kayıtlı hafızaları olarak tanımlayabileceğimiz gazeteler çeşitli konularda yazılar kaleme alan aydınlara uygun ortamı sağlamıştır. Cumhuriyet döneminde, Türk kültürünün gelişmesinde Anadolu, Rumeli ve büyük ilçelerde yayımlanan dergi ve gazetelerin büyük rolü olmuştur. Ulus-devletlerin kültürel alt yapısını oluşturma sürecinde hammadde sağlayan folkloru kayıt altına alan yayınlar, milli kültüre hizmet etmektedir. Bu yayınlardan birisi Türkiye’de halk bilimine ilişkin ilk önemli derleme ve incelemelerin yer aldığı Bartın gazetesidir.

Gazete gerek yayımlandığı dönem ve süresi, gerek yazı kadrosuyla Türk dilinin, edebiyatının ve folklorunun gelişimi hakkında bize önemli veriler sağlamaktadır. İlk sayısı Rumi 6 Eylül 1340 / Miladi 6 Eylül 1924 yılında çıkmaya başlayan Bartın gazetesi, bugün de yayın hayatını sürdürmektedir. Türk folklor ve etnografya araştırmalarında önemli yeri bulunan, fakat günümüze dek araştırılmamış yerel bir gazete olan Bartın gazetesi, dönemin aydınlara incelemelerini yayımlayabilecekleri bir ortam sağlamıştır. Bu çalışmada yerel bir yayın olan Bartın gazetesi tanıtımı ve Türk folklor araştırmalarındaki yerinin tespiti amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet Dönemi, Türk Folkloru, Yerel Basın, Dergi, Gazete, Bartın Gazetesi.

ABSTRACT

Newspapers, which can be defined as written and recorded memories of community, provided the proper environment to intellectuals who write various subjects. Magazines and newspapers, which published in Anatolia, Rumelia and some big districts had a great role for the development of Turkish culture in republican period. Publications, which record the folklore that provide raw material during the creation of cultural infrastructures of nation-states, serve to the national culture. One of these publications is the newspaper of Bartın in which there is the first and important collection and analysis about folklore in Turkey.

The newspaper provides us important data in terms of the period of time, staff and published writings on the development of Turkish language, literature and

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Türk Halkbilimi Yüksek Lisans Programı, Nevşehir/TÜRKİYE

folklore. The newspaper of Bartın was published in Rumi September 6, 1340 / Gregorian September 6, 1924 for the first time and today it is still published. The newspaper of Bartın, which has an important place in Turkish folklore and ethnography research but hasn't been studied so far, provided an opportunity for intellectuals in publishing their studies. In this study, advertising the newspaper of Bartın, which is a local newspaper, and determining its place in terms of Turkish folklore research is aimed.

Key Words: Republican Period, Turkish Folklore, Local Press, Magazines, Newspapers, The Newspaper of Bartın.

GİRİŞ

Folklor araştırmaları tarihine genel olarak bakıldığında ortak bir görüş vardır. Halk kültürünü tanıma ve araştırmaya yönelişte öncü dinamikler, coğrafi keşifler ve akabinde Rönesans ve Reform hareketleridir. Hareketlerin getirdiği yeniliklerinin yayıldığı dönemde, halk bilim çalışmalarının temelinde olan ve *pre-romantik* adıyla anılan bir akım belirmiştir. Çeşitli destanların Şiir dilini kullanan bu akım, halk biliminin kurucusu olarak görülen Von Herder'i de etkisi altına almıştır. Herder'in *ortak ulus ruhu* yaratmak için halka doğru gitmek gerektiği düşüncesini ve bu sebeple halk türkülerini toplama çalışmaları, millet olma düşüncesinin temelini atan fikirler geliştirmiştir. Türk folklorunun araştırılmasında da bu görüşler etkili olmuştur.

Tanzimat ilan edilmeden önce Osmanlı Devleti'nde resmi nitelikte iki gazete bulunmaktadır. Birincisi Kahire'de basılan *Vekayi-i Misriyye (1828)*, diğerisi İstanbul'da basılan *Takvim-i Vekayi (1831)*'dir. 1839 yılında ilan edilen Tanzimat, Osmanlı Devleti'nde fonksiyonel bir değişim başlatmıştır. Tanzimat, Avrupa'ya uyum sağlama, bir başka deyişle modernleşme çabalarının bir neticesidir. Modernleşmenin gerçekeleşebilmesi için kurumsal olarak bir yeniliğe ihtiyaç duyulmuştur. Özellikle ekonomi, sosyal ve eğitim kurumlarında dönüşümün gerekliliği görölüp; bilim, eğitim ve iletişim kurumlarında yenileşme ihtiyacı hissedilmiştir. Bu bağlamda Osmanlı Devleti'nde basın yayına ait ilk hareket XIX. yüzyılın ortalarında görölmüştür. 1864 tarihli bir nizamname ile *eyalet* sisteminden *vilayet* sistemine geçilmiş ve vilayetler kurulurken hemen her vilayet merkezinde bir matbaanın kurulması kararı alınmıştır. Vilayetlerin ve akabinde matbaanın kurulmasıyla gazetenin basılmaya başlanması eř zamanlı olarak gerçekeleşmiştir. Bu matbaalarda kitap, yıllık ve takvimin yanı sıra, valilik adına vilayet gazetelerinin de basımı yapılmıştır (Duman, 2013: 1036-1040). Vilayet gazetelerinin temel işlevi alınan kararların halka duyurulması, merkez ile yerel arasındaki iletişimin sağlanmasıdır. Bu gazeteler aynı zamanda

basının İstanbul dışında, yani merkezden uzak bölgelerde yaygınlaşmasına, yöre halkının bölge, yurt ve dünya hakkında bilgilenmesini sağlamakla birlikte günümüzün yerel gazetelerinin doğuşuna öncülük etmiştir.

Vilayet matbaalarının kurulması, zamanla gazete dışında yayınların çıkmaya başlamasını beraberinde getirip, iletişim ağını genişletmiştir. Yazar ve araştırmacılara mekân sağlayan bu yapılar, dönemin edebi nitelikli yazılarının yayımlayıcısı konumundadır. Tanzimat yazarlarının kaleme aldıkları hikâye, roman veya piyes metinleri ilk defa bu yayınlarda yer almıştır. Türk folklor araştırmaları tarihi açısından bu metinler önemli veriler sağlamaktadır. Bu bağlamda Tanzimat'ın ilanından sonra İbrahim Şinasi, Ziya Paşa ve Namık Kemal'in çalışmaları¹ Türk folkloru açısından dikkate değerdir (Oğuz ve diğerleri, 2004: 40-43).

Tanzimat Hareketi ile birlikte halk, millet, vatan kavramlarının gündeme gelmesi; Namık Kemal, Ahmet Vefik Paşa, Ziya Gökalp, Fuad Köprülü gibi aydınların çalışmaları, bu çalışmaların yer aldığı dergi ve gazeteler, Türkiye'de millileşme süreci ve dolayısıyla Türk halk biliminin kurulmasında büyük rol üstlenmişlerdir. Folklor işlevsel bir disiplindir ve bu dönemde toplumu değiştirip dönüştürmede kullanılmıştır ve kullanılmaktadır. Türkiye'de siyasetçiler ve aydın kesim tarafından folklorun toplumda önemli bir işlevinin olduğu, ancak Avrupa'da milliyetçilik akımları gelişip yayıldıktan sonra fark edilmiştir.

Cumhuriyetin ilanı ile Türkiye'de halk bilim çalışmalarına hız verilmiştir. Devlet tarafından görevlendirilen kişilerce sahada halk bilgisi ürünleri derlenmiştir. Devlet eliyle yapılan derlemeler yanında bağımsız araştırmacılar da derlemeler yapmıştır. Bu ilk kayıt ve bilgiler, arşivlenip çeşitli dergi ve gazetelerde yer almıştır. Türkoloji sahasında yayımlanan Türk Yurdu (1911), Halka Doğru (1913) gibi dergilerin yanında Halkevleri tarafından da dergiler çıkarılmış, bilhassa Halkevlerine ait yayınlarda bahsi geçen derlemeler yer almıştır. Bunların dışında illerde çıkan ve genel olarak özel teşebbüsle kurulan yerel gazetelerde de bu derlemelere zaman zaman yer verilmiştir. Kuruluş tarihi 1932 yılı olan Halkevleri tarafından da dergiler yayımlanmıştır. Bu dergilerde yer alan derlemelerin yanında illerde çıkan ve genel olarak özel teşebbüsle kurulan yerel gazetelerde de derlemelere yer verilmiştir. Türkiye'de halk bilimine ilişkin ilk önemli yazı ve derlemelerin bulunduğu gazetelerden biri Bartın gazetesidir.

Milli mücadeleden sonra, Cumhuriyet döneminde Türk kültürünün gelişmesinde Anadolu, Rumeli ve büyük ilçelerde yayımlanan dergi ve gazetelerin rolü büyük olmuştur. Çağdaş Türkiye'nin şekillenmesinde, milli kültürün yeniden inşasında ve yeni devletin idaresinde söz konusu dergi ve gazeteler, yaygın eğitimin yazılı iletişim araçları olmuştur. Toplulukların ulus-devlet olma

sürecinde, devlet tarafından çeşitli araçların zaman zaman ideolojik olarak kullanıldığı kabul edilmektedir. Çeşitli işlevler üstlenen bu araçlar, fikirlerin hayata geçirilme ve yayılma aşamalarında hayati önemse sahiptir. Bu bağlamda folklor, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ve milli devlet olma sürecinde önemli bir rol üstlenmiştir.

Sosyal kurumlar, toplumun ve toplum içindeki bireylerin gerçek ihtiyacına cevap verdiği ölçüde tutunur ve yaşar. Sosyolojinin bu temel kuralı, en yüksek ilim kurumlarından, en basit gazete ve dergilere kadar bütün kurumlar için uygulanabilir (Levent, 1954: 248-250). Toplulukların ulus-devlete geçiş sürecinde iletişim araçlarının zaman zaman ideolojik olarak kullanıldığı kabul edilmektedir. Türkiye'de de Cumhuriyet döneminde Türk kültürünün gelişmesinde Anadolu, Rumeli ve büyük ilçelerde yayımlanan dergi ve gazetelerin büyük rolü olmuştur.

"Modern çağları açan üç öge basımevi, barut ve pusuladır!" diyen Francis Bacon (Özkaya Duman, 2013: 1033), günümüze de ışık tutmaktadır. Bilgi birikimi ve bu bilginin yaygınlaşmasında önemli bir işleve sahip olan matbaanın gelişmesi, yayımcılık ve basım sanatını olumlu yönde etkilemiştir. Gazete ve dergi gibi iletişim araçlarının varlığı, uygarlıkların gelişmesini ve hızlı iletişimin kurulmasını sağlamıştır. Medeniyetler geliştikçe artan bilgi alış veriş, basın kurumunu ve onun bir aracı olan gazete ve gazeteciliğin oluşup gelişmesini zorunlu kılmıştır.

Bartın Gazetesi'nin ilk sayısı 1924 yılında çıkmış olmakla beraber ilk girişim bir yıl öncedir. Gazetenin daha sonra imtiyaz sahibi olacak olan İ. Cemal Aliş ve arkadaşları kendi aralarında eğlenmek amacıyla mektup kâğıdına elle yazılmış tek nüshalı ve *Guguk* adını verdikleri bir mizah gazetesi çıkarmışlardır. Gazete birkaç sayı sonra *Cemiyet* adını alır. İ. Cemal Aliş ve arkadaşları bir süre sonra şapograf kutusu alıp, tirajı 15'i geçmeyen *Düşünce* adlı gazeteyi yayımlamaya başlamışlardır. Kendilerini *Müttehit Arkadaşlar* topluluğu olarak adlandıran bu grup (İ. Cemal Aliş, Niyazi Yüksel, Şükrü Göksu, Nuri Yüksel, Agah Orhon, Hüseyin Cevdet Çakıroğlu), bir litograf taşı sipariş eder ve Bartın Gazetesi'ni çıkartma kararı alırlar, ancak bu yöntem başarısız olur. Müttehit Arkadaşlar, bazı kimselerin yardımını alarak gazetenin basımını bir süre sonra gerçekleştirmiştir. Gazetenin ilk sayısı, İ. Cemal Aliş'in el yazısıyla şapograf tekniği kullanılarak çıkarılmıştır. *Rumi 6 Eylül 1340 / Miladi 6 Eylül 1924* yılı, Cumartesi günü çıkmaya başlayan gazete, siyah-beyaz eser-i cedid kâğıdına, dört sütun olarak 20×29 ebatlarında basılarak hazırlanmıştır. İlk sayının basıncı 80'dir. Gazete 30 hafta süresince şapograf tekniği kullanılarak basıldıktan sonra bir tüccar tarafından Zonguldak'ta bulunan Naim Nuri Matbaası satın

alınmıştır. Bartın'da kurulan bu matbaada, gazete on sekiz hafta çıkmıştır. Bir süre sonra matbaada çıkan anlaşmazlık yüzünden altı ay kadar gazetenin basımı gerçekleşmez. Müttehit Arkadaşlar, İstanbul'dan bir baskı makinesi getirip, Şubat 1926'da *Memleket Matbaası*'nı kurmuşlardır. Gazete, 31. sayısına kadar el yazısı ve şapograf tekniği ile basılmış, Memleket Matbaası'nın kurulmasıyla2 matbu olarak çıkmaya başlamıştır (Bartın Gazetesi, 1949: 4). Matbu çıkarılan gazete 38x55 ebatlarındadır (Asma, 2014: 20).

Gazetenin ilk sayısı, önce dört daha sonra beş sütun basıldıktan sonra, 412. sayısından itibaren altı sütun olarak çıkarılmıştır. Latin harflerinin kabulüne kadar geçen sürede Arap harfli olarak basılan gazete, 182. sayıdan itibaren kısmen Latin harfli olarak yayımlanmıştır. Gazete ilk sayısından itibaren önce haftada bir yayımlanmaya başlamış olup, daha sonra on günde bir düzenli şekilde çıkarılmıştır. Ancak zaman zaman kesintilere uğramıştır. 1932 yılında mahkeme kararıyla kapatılan gazete, *Genç Bartın* adıyla dört sayı çıktıktan sonra mahkemede beraat etmiş ve geçmişte olduğu gibi bugün de on günde bir basılarak yayın hayatını sürdürmektedir.

*İlk kuruluş yılı 1924 olan Bartın gazetesi, kuruluş yılları bakımından 1918 Yeni Adana ve 1922 Antalyagazetelerinden sonra Anadolu'da basılan en eski üçüncü yerel gazetedir. Gerek yayımlandığı dönem ve süresi, gerek yazı kadrosuyla Anadolu'da Türk dili, edebiyatı ve folklorunun gelişimi hakkında bize önemli veriler sağlamaktadır. Ankara'daki Türk Halk Bilgisi Derneği (1926-1932) kurulmadan önce yayın hayatına başlayan, Türk folklor ve etnografya araştırmalarında önemli yeri bulunan, fakat günümüze dek araştırılmamış yerel bir gazete olan Bartın Gazetesi dönemin aydınlarına derlem ve incelemelerini yayımlayabilecekleri bir ortam sağlamıştır. Yazar kadrosunda İbrahim Cemal Aliş, Şahap Ziya gibi mahalli isimlerinin yanı sıra ülke çapında tanınan Fuad Köprülü, Pertev Naili Boratav, Abdülkadir İnan, Vahit Lütfi Salcı, M. Şakir Ülkütaşır, Ahmet Baha (Gökoğlu), Mahmut Ragıp Kösemihal (Gazimihal), Sadi Yaver Ataman, Abdülkadir Karahan gibi Türkoloji ve halk bilim alanında şöhretli isimler yer almıştır. İki ciltlik *Cenup'ta Türkmen Oymakları* isimli eseriyle tanınan Ali Rıza Yalman (Yalgın)'ın da yazıları bu gazete yayımlanmıştır3.*

Yazar kadrosunda ünlü şairlerden Hasan Bayrı ve Behçet Kemal Çağlar'ın yanı sıra şiir, roman ve öykü yazarı Rifat Ilgaz da yer almıştır. Kuşkusuz ki bu yazar kadrosu, gazetenin sadece Karadeniz bölgesinde değil, ülke ölçeğinde yayın yapıp tanınmasını sağlamıştır. Bu bağlamda *iktisadi, içtimai, edebi haftalık gazete* alt sütunuyla çıkarılan Bartın gazetesi, bir gazeteden çok dergi niteliğindedir. Gazetede bölge haberlerinin yanı sıra kültür, sanat ve edebiyat konulu yazı ve makaleler yer almaktadır. Bartın gazetesi kuruluşundan bu

yana okuyucusunun ihtiyacını karşılamaktadır. Levent'e göre, (1954) gerçek bir ihtiyacı karşılayan her gazete ve dergi mutlak okuyucu bulur. Asıl iş okuyucunun seviyesine göre içeriği ayarlayabilmektir.

Milli Mücadeleden Latin harflerinin kabulüne kadar olan 1919-1928 yılları yayıncılık faaliyetleri açısından verimli bir devredir. Dönemin günlük veya haftalık gazeteleri fikir ağırlıklı olmaları sebebiyle gazeteden çok dergiye yakındırlar. Bu yıllarda mevcut basımlarla birlikte yeni yayınlar da görülür. Yapılan incelemelere göre bahsi geçen yıllarda basılan dergi ve gazetelerin sayısı 163'tür. Latin harflerinin kabul edildiği 1928 yılı, bu değişikliğe ayak uyduramayan bazı yayınların durmasına neden olmuştur. Eski harflerden yeni harflere devreden süreli yayın ise 70 olarak tespit edilmiştir (Polat, 2002: 10). Genel olarak 1930-1940 yılları arası yeni harflerin kabulü ve buna uyum sağlamanın, ekonomik güçlükler, matbaa ve elemanın yanı sıra basım malzemelerinin bulunmasında yaşanan zorluklardan dolayı gerek yerel gerekse ulusal basın açısından zor yıllardır. Bu dönemde yoğun olarak folklor yazıları Bartın gazetesinde yer almıştır ve bunda basının verimsiz bir devre geçirmesi ve yazarların yayın yapacakları mekân bulamamaları büyük etkindir.

Cumhuriyet'in ilanı ile kültür çalışmalarının başlaması aynı zamana tekabül eder. Kültürel alt yapının oluşturulmasında önemli işlevi olan folklor ve ona bağlı çalışmalar, Cumhuriyet döneminde hız kazanmıştır. Yeni devletin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün 1936 yılında söylediği "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür. Kültür okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden anlam çıkarmak, ders almak, düşünmek, anlama yeteneğini eğitmektir" (İnan, 1984: 271-272) ifadelerinde görüleceği üzere yeni rejimin temeline kültür alt yapısı yerleştirilmiştir. Değişime paralel olarak toplumsal kurumların oluşturulması, kimlik inşası gibi çeşitli kültür politikaları da hayata geçirilmiştir. Bu çalışmalardan biri Ankara'da 1927 yılında kurulan, ancak 1932 yılında faaliyetine son verilen Halk Bilgisi Derneği'dir. Bu derneğin görevini, kısmen hükümet destekli kurum olan Halkevleri üstlenmiştir. 1932 yılında açılan bu kurumlar on yıl içinde yurdun her köşesine yayılmıştır. Faaliyetleri arasında folklor malzemesinin derlenme ve yayımlanması varsa da (Başgöz, 2011: 1542) dönemin ekonomik şartları sebebiyle basımlar güçlükle yapılmıştır. Matbaa ve matbaada çalışacak personelin olmamasının yanı sıra kağıt ile birlikte basım yapılmasını sağlayan gerekli malzemelerin eksikliği yayın faaliyetlerini durdurmasa da sekteye uğratmıştır (Şakiroğlu, 1996: 131). Bu merkezlerde yerel folklor konularını da kapsayan aylık ya da iki ayda bir basılan dergiler çıkarılmıştır. 1945'ten sonra Halkevlerinin merkezi birimi, Ahmet Kutsi Tecer tarafından başlatılan, Türk Folklor Arşivi kurma teşebbüsünde bulun-

muştur. Başgöz (2011) 1932-1942 yılları arasında Türkiye’de yayımlanan tek folklor dergisinin, İstanbul Halkevlerinin çıkardığı *Halk Bilgisi Haberleri* yayını olduğunu belirtir. İlk yayını 1924 yılında yapan gazete, Halk Bilgisi Derneği’nden önce kurulması bakımından dikkate değerdir. Gazetenin ilk sayılarında halk kültürüne ait birkaç yazı bulunsa da folklor alanına giren ilk bilimsel yazı, gazetenin 6 Şubat 1928 tarihli ve 144. sayısında Ahmet Baha (Gökoğlu) tarafından kaleme alınmış *Bartın ve Halkiyat* başlıklı yazıdır. Gazetenin arşivine bakıldığında 1928 yılından başlayarak sıklıkla folklor yazıları çıkmışsa da, 1930-1940 yılları arasında yoğun şekilde folklor yazılarının yayımlandığı görülür. Bu dönemde *Halk Bilgisi Haberleri* dışında başka folklor dergisinin yayımlanmamış olması (Başgöz, 2011: 1542), Bartın gazetesindeki folklor yazılarının yoğunluğunu açıklamaktadır. Bu nedenle yayın ilkeleri açısından gazete, dönemin meşhur halk bilim araştırmacıları için önemli bir yayın organı olmuştur.

Türkiye’de folklor çalışmalarının başlaması ve yayılmasıyla Türkçülük hareketinin gelişmesi paralellik arz eder. Türkçülük hareketinin gelişmesiyle beraber Türk folkloruna yer veren gazete ve dergilerin sayısında da artış görülür. Ancak bu yazılar doğrudan folklor alanına ait olmayıp, halk kültürünün bir yönünü ele alan yazılardır. Gazetenin ilk sayılarında Görenek!(1924); İzcilik (1925) başlığını taşıyan haber ve köşe yazıları vardır. Bunlar gibi birçok yazı, halk kültürü ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgilidir. Ancak yapılan incelemede gazetede folklor alanına giren ilk bilimsel yazının 6 Şubat 1928 tarihli 144. sayısında Ahmet Baha tarafından kaleme alınan *Bartın ve Halkiyat* başlıklı yazı olduğu görülmüştür. Ahmet Baha bu yazısında halk edebiyatı ürünlerinin bilime olan katkısının yanı sıra maneviyatın ifadesi olduğuna dikkat çeker:

“... Maâhalli şarkılar, mânîler, hoşmâlar, menkabe ve hîkâyeler halkıñ rûhî heyecânlarınıñ ifâdesidir. Bunlarıñ toplanması ilmiñ inkişâfında büyük ve ehemmiyetli rehberlik vazîfesini görürler. (Monografi) denilen bu usûle Avrupa’da öteden beri kıymet ve ehemmiyet-i maâhsûsa atf edilmektedir. Bizde de yeñi yeñi başlayan bu araştırmalar, maâhalli, millî ve hârşî târihimiziñ tedvjinine şimdiden ulvî birer mübşer oluyor dimekdir” (Bartın Gazetesi, 1928: 2).

Gazete, dergilerde yer alan ve uzman olmayan kişilerce kaleme alınan yazı veya derlemeler, folklor araştırmaları tarihi açısından kıymet taşımaktadır. Bahsi geçen küçük hacimli yayınlarla birlikte gazetede destan, hikâye, fıkra veya âşik edebiyatına ait kitapların basımı da gerçekleşmiştir (Ersoy, 2013: 56).

Yirminci yüzyılın başlarında ilan edilen Cumhuriyet birçok yenilik getirmiştir. Bunlardan birisi Latin harflerinin kabulüdür. O dönem harf değişikliğine geçişi sağlayamayan dergi ve gazeteler kapanmıştır (Polat, 2002: 9-10). Bartın gazetesi ise bu değişikliğe rağmen ayakta kalmayı başarmıştır. Gazetenin

1115. sayısında kaleme alınan şu sözler, gazete ve çalışanlarının bu konudaki azim ve fedakârlığını gösterir: “*Kâğıt ve her türlü malzeme fiyatlarının en az 6 kat oluşuna rağmen gazetenin fiyatını ve ilan ücretlerini harpten önceki ölçüde bırakmışız... Fakat buna rağmen gazeteyi ilk sayfadan dört sayfaya çıkarmak ve eskimiş harflerimizi değiştirmek imkânını bize veren kuvvet, yalnız okuyucularımızın her gün artmakta olan teveccüh ve alâkalarıdır... Bartın’ın çeyrek asırlık bir tarihi demek olan koleksiyonlarımız bizim için tamamıyla değerlidir. Umarız ki gelecek nesiller için malzeme bakımından değerli olur.*” (Bartın Gazetesi, 1949: 4).

Toplumların yazılı ve kayıtlı hafızaları olarak tanımlayabileceğimiz gazeteler tarih, kültür, sanat, sağlık gibi sosyal bilim ve fen bilimleri alanlarında yazılar kaleme alan aydınlara, uygun ortamı sağlamıştır. Çağdaş Türk devletinin kültür yapısını oluşturmada ham madde sağlayan folkloru (Yıldırım, 1985: 547) kayıt altına alan yayınlar milli kültüre hizmet eder. Kuşkusuz ki bu yayınlardan birisi Türkiye’de halk bilimine ilişkin ilk önemli yazı ve derlemelerin yer aldığı Bartın gazetesidir.

Bartın gazetesini diğer gazete veya dergilerden ayıran nokta, folklorla ilişkin derleme ve incelemeleri kaleme alan yazar kadrosudur. Türk folkloru konusunda ünlü isimlerin gazetede yer alması, folklor araştırmaları tarihinden bugüne kadar Bartın gazetesinden bahsedilmemesi ve gazetenin günümüze kadar bilimsel bir yöntemle ele alınmamış olması alanda eksiklik olarak görülmektedir. Cumhuriyet’in ilanından yaklaşık bir yıl sonra ilk sayısını çıkartan gazete, Dursun Yıldırım’ın *Türkiye’de Folklor Araştırmalarının Gelişme Devreleri* isimli makalesinde *Sentezci Devre* ve *Dergici Devre* adını verdiği bu iki döneme bir nebze ışık tutacaktır. Türk folkloru ve etnografya tarihi araştırılmak istendiğinde Bartın gazetesini koleksiyonunu incelemek gerekmektedir. Bu çalışma, yerel tarih araştırmaları bakımından olduğu kadar, folklor derleme ve incelemeleri açısından da önemli olan Bartın gazetesinin bugüne kadar bilimsel bir çalışmayla tanıtılmaması ve incelenmemesi bakımından da ayrıca bir öneme sahiptir.

Sonuç olarak; Cumhuriyet’in ilk yıllarında yayımlanmaya başlayan ve günümüzde de yayın hayatını sürdüren Bartın gazetesinin Türk kültür ve basın hayatında önemli bir yeri vardır. İbrahim Cemal Aliş önderliğinde çıkarılan gazetenin günümüzde yayımını oğul Esen Aliş gerçekleştirmektedir. Gazetede mahalli, ulusal ve uluslar arası haberler, siyasî, fennî, ilmî ve sanat ağırlıklı makale ve yazılar, tefrika roman ve hikâyeler yer almıştır.

Bartın gazetesini, gerek mahalli, gerekse ülke çapında tanınmış yazar kadrosu ve milli konularda gösterdiği duyarlılık ile devrinin gazete ve dergile-

ri içinde önemli bir yere sahiptir. Muhtevası bakımından *kültür-sanat yayını* veya sayılarında folklor ürünlerine sıkça yer verdiği için *folklor yayını* olarak da tanımlanabilir. İktisadi, içtimai, edebi haftalık gazete alt sütunu ile çıkarılan gazete, yazı içeriğinde edebî ve fikrî konulara yer verdiği için gazeteden çok bir dergi niteliğindedir.

Bartın gazetesi hem halk bilimine ilişkin sayısız derleme ve incelemeyi içinde barındırması hem de Cumhuriyet'in ilk yıllarından günümüze yazılı ve görsel basındaki değişim ve dönüşümü ortaya koyan ender yayın organlarından biridir. Gazetede yayımlanan halk bilimine ilişkin yazıların her biri ayrı bir çalışma konusudur. Bu bağlamda gazetenin Türk folkloru için bir arşiv niteliği taşıdığını söyleyebiliriz.

SON NOTLAR

1 Özellikle Şinasi'nin, *Durûb-ı Emsal-i Osmaniye (1863)* adlı çalışmasında yaklaşık iki bin atasözüne yer verip, bunlardan bir kısmının kaynak kişisini açıklaması, Türk folkloruna dair ilk çalışmalardan biri olarak kabul edilmektedir. Şinasi'nin Tercümân-ı Ahvâl'de 1859 yılında tefrika ettiği Şair Evlenmesi adlı tiyatro oyunu geleneksel Türk tiyatrosunun izlerini taşımasının yanı sıra, görücü usulü evliliğe yer vermesi, halk geleneğine dikkat çekmesinden dolayı önemlidir. Türk folklor tarihi açısından önemli olan diğer kişi Ziya Paşa'dır. Onun 1868 yılında kaleme aldığı Şiir ve İnşa adlı makalesinde halka ait şiirlerin önemini vurgulaması, bize ait olan ve yabancı etkilerden uzak edebiyatımızı oluşturduğunu belirtmesi, folklorla ait ilk dikkatlerdendir. Ancak altı yıl sonra yazdığı *Harabat* adlı makalesinde, Şiir ve İnşa'da savunduğu fikirlerden vazgeçerek, halk şiirine eleştirilerde bulunması nedeniyle Namık Kemal tarafından eleştirilmiştir. Namık Kemal ise Ziya Paşa'nın *Harabat* adlı yazısına cevaben yazdığı *Tahrib-i Harabat* ve *Takip* isimli eleştiri yazılarındaki görüşleriyle Türk halk bilimine katkıda bulunmuştur (Oğuz ve diğerleri, 2004: 40-43).

Modernleşmede Avrupa'yı temele alan dönem aydınları, sosyal alanlar ile eğitim alanında edebiyatın oynadığı rolü fark etmişlerdir. Bu aydınların yaptığı ilk iş oyun, kısa hikâye ve romanları kayda alıp tanıtılarak toplumsal bilinç oluşturmaktır. Amaç, folklor ürünlerinden yararlanarak toplumun gelişimini sağlamak olduysa da, sınırlı bir başarıya ulaşılmıştır. Bunun sebebi yazılanları okuyabilen kitlenin azlığıdır (Başgöz, 2011: 1536). Bu noktada sözlükçülük faaliyetleri hızlanmış ve daha çok kişiye ulaşabilme amacıyla dilde sadeleşme fikri benimsenmiş, bunu gerçekleştirmek için sözlükler hazırlanmıştır. Ahmet Vefik Paşa, 1871 yılında *Müntahabat-ı Durub-ı Emsal-i Türkiyye* adlı atasözü

kitabını ve 1876 yılında *Lehçe-i Osmani* adlı sözlüğü hazırlamıştır. (Oğuz ve diğerleri, 2004: 44; Artun, 2011: 369-375).

2 Yapılan incelemelerde Bartın'da kurulan ilk matbaa, tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte *Hacı Balık Matbaası*'dır. İkinci matbaa ise İbrahim Cemal Aliş tarafından Şubat 1926'da kurulan *Memleket Matbaası*'dır. Bartın gazetesi, 31. sayısından itibaren bu matbaada matbu olarak basılmaya başlanmıştır. Matbaada gazete haricinde çeşitli kitap ve dergilerin basımı da gerçekleşmiştir (Asma, 2014: 39-46).

- *Mahmut Maan, Silah Azaltma Konferansı, 1933.*

- *Sadi Yaver Ataman, Safranbolu Düğünleri ve Oyun Havaları, 1936:* Kipta düğün kıyafetleri, yelek, şalvar, halk oyunları ve notaya alınmış türküler yer almaktadır.

- *Fazıl Erensel, Cimri Zengin, 1936:* 3 perdelik bir piyestir.

- *Kemal Çivici, Ufukta Bir Çizgi, 1937:* Şiir kitabıdır.

- *Ahmet Naim (Çıladır), Bir Müstemleke Harbi'nin Tarihi, 1937.*

- *Ali Rıza Polat Akkoyunlu, Bir Yayda Altı Ok, 1939:* Şiir kitabıdır.

- *Miraç Güneş, Kaynarca Aylık Fikir ve edebiyat Dergisi, 1948:* Memleket Matbaası'nda basılan bu dergi, öğretmen Miraç Güneş yönetiminde 6 sayı çıkmıştır. Dergide mahalli yazarların şiirlerinin yanı sıra Vahit Topçugil'in kaleminden folklor yazıları yer almıştır. Yazar aynı zamanda Bartın türkülerini de derleyip aynı dergide neşretmiştir.

- *Hüseyin Amasralı, Gençlik Demlerim, 1977.*

3 Folklor hakkında yazılmış birkaç makale ve haber başlığını vermek, gazetenin alana yapacağı katkıya bir nebze ışık tutacaktır: Abdülkadir İnan, *Etnografya İlmî ve Gençliğin Bir Vazifesi 3 (1931)*. Ahmet Baha, *Bartın ve Halkiyat (1928)*; *Köroğlu-Safranbolu Bağdaşması 1 (1931)*; *Safranbolu'da Göçebe Kabileler: Elekçiler, Çingen(e)ler, Yürükler, Aptallar 1 (1931)*. Halkiyata Ait Mühim Bir Vesika Bulundu: *Oğuz Destanı, Bey Böyrek Rivayeti Safranbolu'da Tespit Edildi (1930)*. Mahmut Ragıp Kösemihalzade, *Musiki Halkiyatı 3 (1931)*; *Anadolu Oyunları Hakkında Birkaç Not 1 (1932)*, *Anadolu'nun Çocuk Sazları 1 (1932)*. Mehmet Şakir Ülkütaşır, *Sinop ve Muhitinde Halk Sazları 4 (1931)*; *Sinop ve Muhitinde Hastalığa Dair Halk İtikatları ve Hekimliği 2 (1931)*; *Son On Senelik Halkiyat, Faaliyet ve Neşriyatımıza Dair Bir Tetkik Tecrübesi 8 (1932)*, *Sinop ve Muhitinde Ev'e Dair An'aneler 1 (1933)*. Pertev Naili Boratav, *Âşık Kerem'e Dair (1931)*. Sadi Yaver Ataman, *Halk Sazlarından: Kemençe Yahut Yay (1931)*; *Bolu İhtisasları ve Saz Şairi Azmi Ağa (1932)*; *Safranbolu Kasaba ve Civar Köy Düğünleri 1 (1932)*; *Anadolu Halk Edebiyatından Doğan Hakikatler 1 (Türkü, Mani ve Koşmalar) (1932)*.

4 Bartın Memleket Matbaası'nda 1936 yılında 96 sayfalık Sadi Yaver Ataman'ın yazdığı *Safranbolu Düğünleri ve Oyun Havaları* adlı kitapta düğün kıyafetleriyle birlikte halk oyunları ve notaya alınmış türküler yer almaktadır. Notaya alınan türküler, özellikle yerel müzik derlemeleri bağlamında milli müzik yaratmak için oldukça önemlidir (Öztürkmen, 2006: 133).

KAYNAKLAR

Artun, Erman (2011), *Türk Halk Edebiyatına Giriş Edebiyat Tarihi/Metinler*, Adana: Karahan Kitabevi.

Asma, Çetin ve Yavuzaslan, Güngör(2014), *Kalemin Aydınlığında Bir Ömür İbrahim Cemal Aliş ve Bartın 1906-1977*, Bartın: Bartın Belediyesi Kültür Yayınları.

Baha, Ahmet (1928), Bartın ve Halkiyât, *Bartın Gazetesi*, 144, 2.

Başgöz, İlhan (1972), Türkiye'de Folklor Çalışmaları ve Milliyetçilik, (Çev.:Serdar Uğurlu), *TurkishStudies*, 6 (3), s. 1535-1547.

Çeyrek Asır Dolarken (1949), *Bartın Gazetesi*, 1115, 4.

Ersoy, Ruhi (2013), Folklor Yazılarının 100. Yılında "Folklor-Milliyetçilik" ilişkisi Üzerine Bazı Düşünceler, *Milli Folklor*, 99, 51-62.

İnan, Afet (1984), *Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Levent, Ağâh Sırrı (1954), Gazetelerde: Gazete ve Dergilerimiz, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 3 (28), 248-250.

Oğuz, M. Öcal ve diğerleri (2004), *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.

Özkaya Duman, Olcay (2013), Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ulusal'dan Yerel'e Basın ve Yayıncılık Faaliyetlerinin Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme, *Turkish Studies*, 8 (12), 1031-1041.

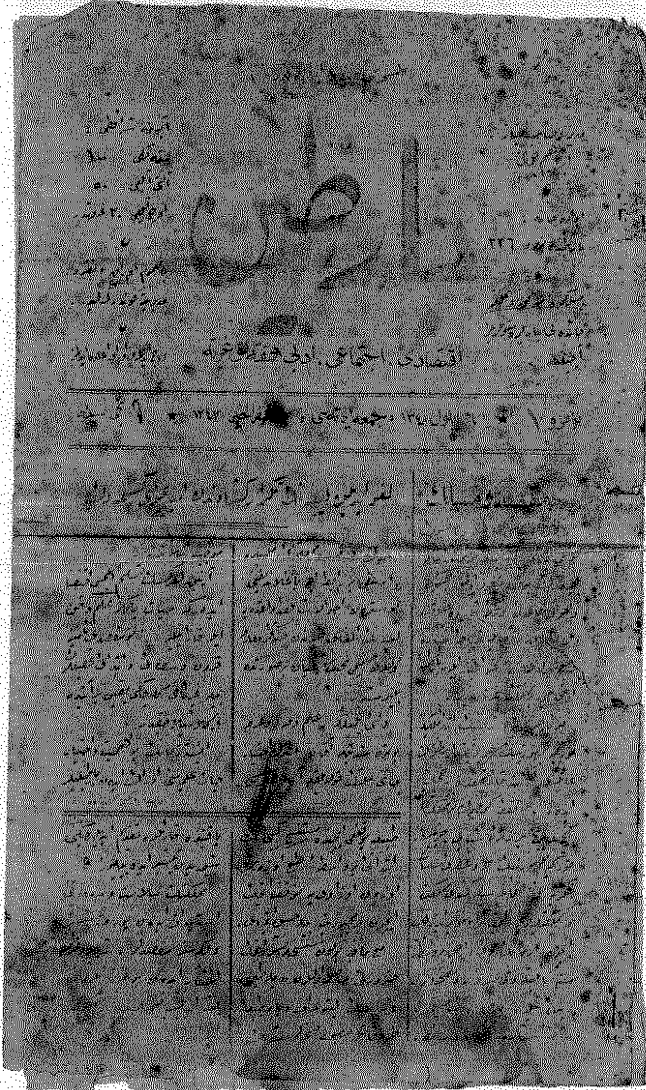
Öztürkmen, Arzu (2006), *Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Polat, Nazım (2002), Türkiye'de Yerel Basının Gelişimine Kısa Bir Bakış, *TÜBAR*, 12, 7-25.

Şakiroğlu, Mahmut H. (1996), Halkevi Dergileri ve Neşriyatı, *Kebikeç*, 3, s. 131-142.

Yıldırım, Dursun (1985), Türk Folklor Araştırmalarının Problemleri, *Erdem AKM Dergisi*, 1 (2), 545-557.

_____ (1994), Türkiye'de Folklor Araştırmalarının Gelişme Devreleri, *Millî Folklor*, 3 (21), 2-15.

Cemal Hıvaz el yazısıdır. Sözcükleri, harfleri, yazılış şekliyle çakırkır
İLK SAYIMIZ 6.EYLÜL 1924 (BARTIN GAZETESİ)

Öğretmenlerin ebeveynleri yet ve kudretleri

Anneler ve babalar... (Öğretmenlerin ebeveynleri yet ve kudretleri hakkında yazılan makale)

Halkevimize ait müziklerin bir vesilesi halinde "ÖĞÜZ" DESTANI

"Öğüz" destanı... (Halkevimize ait müziklerin bir vesilesi halinde "Öğüz" destanı hakkında yazılan makale)

İrtica!

Merkezinde tahiri bir halde... (İrtica! hakkında yazılan makale)

YIL BASI

Yıl başı... (Yıl başı hakkında yazılan makale)

Devrakte kudur

Devrakte kudur... (Devrakte kudur hakkında yazılan makale)

Ekmeke bitirir

Ekmeke bitirir... (Ekmeke bitirir hakkında yazılan makale)

1934

1934... (1934 hakkında yazılan makale)

BİR MOTOR BATTI

Bir motor battı... (Bir motor battı hakkında yazılan haber)

Neceleli Tüketti P.

Neceleli Tüketti P... (Neceleli Tüketti P hakkında yazılan haber)

ULUŞTA ÇEVREYİ

Uluştta çevreyi... (Uluştta çevreyi hakkında yazılan haber)

POROSUDA İPEK

Porosuda İpek... (Porosuda İpek hakkında yazılan haber)

TİPİS DEĞİLDİR.

Tipis değildir... (Tipis değildir hakkında yazılan makale)

Polis müdahalesi

Polis müdahalesi... (Polis müdahalesi hakkında yazılan haber)

YERLİ

Yerli... (Yerli hakkında yazılan makale)

YERLİ

Yerli... (Yerli hakkında yazılan makale)

Sahneleşen bazı ve sorun key duyguları

Birçok insanın hayatında... Birçok insanın hayatında... Birçok insanın hayatında...

Bir katipli ölüm cezasına mahkum oldu.

Birçok insanın hayatında... Birçok insanın hayatında... Birçok insanın hayatında...

Birçok insanın hayatında...

Birçok insanın hayatında... Birçok insanın hayatında... Birçok insanın hayatında...

Umumi Vilayet Meclisi Müzakereleri

Umumi Vilayet Meclisi Müzakereleri... Umumi Vilayet Meclisi Müzakereleri... Umumi Vilayet Meclisi Müzakereleri...

6öz Bağ

6öz Bağ... 6öz Bağ... 6öz Bağ...

İktisat Vekilimiz

İktisat Vekilimiz... İktisat Vekilimiz... İktisat Vekilimiz...

Yeni Çıktı

Yeni Çıktı... Yeni Çıktı... Yeni Çıktı...

Yeni Çıktı

Yeni Çıktı... Yeni Çıktı... Yeni Çıktı...

